

Osztap Bender kísértete

Ki ne ismerné Osztap Bendert? A huszas évek szovjet figurájának halhatatlan figurája ő, szülei, Ilj és Petrov elvtársak pedig gondosan ügyeltek arra, hogy szülőitüket, miután a Tizenkét székben nyakát borotva metszette át, az Aranyborsjában föltámasszák, s a nagy kombinátor, a zseniális pénzesztároló szelvényes egy sikertelen határátlépési kísérlet után imigyen búcsúzzék el az olvasótól: se baj, átképzem magam, s lesz belőlem házmester!

Lehet, hogy Benderből házmester (is) lett, mindenestre annak idején (valamikor 1930 táján) látszólag véget ért irodalmi pályafutása. Azután rá kellett jönni: lám-lám, ő is él tovább, mint a világirodalom nagy klasszikus figurái, örök jelenlétben az emberiséget vizsgáló elmék előtt. Folytatásunk némi kímálkozó játékot a képzelettel: vajon mi lett Benderrel később? Mondjuk a házmesterség után, Túlzottan törvényszerűsége miatt a sztálini időkben sok jót nem jósolhatunk neki, ám szintén közismert: leleményessége éppúgy át is menthette a nehéz időkön, hogy kísértete tovább járja a Szovjetuniót, Kijevtől az Uralig és még tovább, hol egykori forradalmár unokájának, hol rend-

őrnek, hol bármi másnak adván ki magát, mikor mi kívántatik — az emberi gyarlóságok figyelmeztető mementójaként.

Tegyük föl, hogy a nagy kombinátor, a kollektivizálás után, egy kis falu Vörös Hajnal nevezetű kolhozának tagjaként bukkan fel. Párttagjelölt, időközben családost alapít, fia szorgalmasan bújja Marx és Engels műveit, lánya ijedt és butácska, neje a patriarchátus isája alatt nvörög, gúrizésben mezfáradt asszonyság, Bender azonban mit sem változott. Hiába, kutyából nem lesz szalonna, csibéből sem jólnevelt kolhozparaszt.

A televízió jóvoltából szerdán este látott komédiában Ilj-Petrov nagyszerű figuráját újfént üdvözölhettük. Az aranyelefánt, Alekszandr Koptkov műve, ha nem is számít a nagy előd után eredetinek, szellemes és kellemes alkotás, a tévéváltozat forgatókönyvíró rendezője Várkonyi Gábor pedig szerencsére nem akart „újítani”: a fiatalon, mindössze 31 évesen Leningrád védelmében elesett szerző komédiáját úgy adaptálta, hogy az abszurd bohózat elemek nem mentek a társadalmi szatíra élénk rovására. Sőt, éppen annak totalitását erősítették föl. Koptkov Osztap Bendere, Mocsalkin, az

agyafűrt szerencselovag Garas Dezső jóvoltából lett igazán hatásos, emlékezetes alakítás, olyan alaptípus, amely valóban a néhai nagy kombinátor szellemét vitte tovább, aki arról ábrándozik, hogy hej, ha ő azt az aranyelefántot a cár idejében találja... Ábrándok Amerikáról és félelmetes kolhozelnök (Kun Vilmos játszotta kitűnően) a valóságban, a fantasztkum világa rövid ideig győzni látszik, hiszen léghajón röppen el vagyónával Mocsalkin-Bender — majd óriási zuhan, vissza „erre a mi szovjet kolhozföldünkre”. Vagyis — a realitásba.

Még korabeli, eredeti filmrészleteket is láthatunk, a milliót tökéletesítendő. Teljesen világos, hogy Az aranyelefántban Osztap Bender vezette legalább annyira ért, mint korábban. Ez a komédia legnagyobb erénye: a kolhozparasztá lett vikhák, ha lehet, még reménytelenebb akadályokba ütközik, a könnyű megmagyarázódás eszébe, a semmibe foszlanak. (Azért még így sem csodálkozunk, ha Bender kísértete újra megjelenne.)

Most mindenesetre ismét köztünk járt, s örömmel üdvözölhettük, még ha a téma nem is volt új. Viszont a karakter örök. És ez a fő. Domonkos László

Véget ért Budapesten az antifasiszta találkozó

Vasárnap folytatta és befejezte vezetőségi ülését, a Hotel Ifjúságban a Nemzetközi Auschwitz Bizottság (IAK). A tanácskozás második napján további feladatok hangoztak el. A különböző országok küldöttei egyöntetűen egyik legfontosabb feladatként jelölték meg az ifjúság antifasiszta szellemű nevelését, valóságos felvilágosítást, valamint a megalkuvás nélküli harcot, a minél szélesebb körű összefogást, erélyes fellépést a neofasizmus minden megnyilvánulása ellen, hogy soha többé ne lehessen Auschwitz, ne legyen háború sehol a világon.

A délelőtti ülést után a tanácskozás résztvevői a Magyar Nemzeti Galériában megtekintették az antifasiszta témájú kiállítást, amelyet Amos Imre, mártírhálalt halt festőművész alkotásaiból rendeztek, születésének 75. évfordulója alkalmából.

A Nemzetközi Auschwitz Bizottság kétnapos budapesti ülése vasárnap, a kora esti órákban ért véget. A ta-

nácskozáson határozatot fogadtak el. Ebben egyebek közt az auschwitzi haláltábor túlélői mély aggodalmukat fejezik ki az egész emberiséget fenyegető fegyverkezési hajza és az atomfegyverek továbbterjedése miatt. Felhívással fordulnak minden volt ellenállóhoz és azokhoz, akik végigszenvedték a deportálás, a fasizmus borzalma, hogy vegyenek részt továbbra is a leszerelésért, a béke megővéséért folytatott harcban.

Péter János, az országgyűlés alelnöke hétfőn a Parlamentben fogadta a Nemzetközi Auschwitz Bizottság vezetőségét, amely két napon át Budapesten tanácskozott.

A szívélyes, baráti hangulatú találkozón ott volt Tömpe István, a Magyar Ellenálló, Antifasiszták Szövetségének ügyvezető elnöke, November László, a szövetség náciizmus üldözöttjei bizottságának elnöke, valamint a NÜB vezetőségének több más tagja.

Vizsgálják az idős korúak helyzetét

A Szeged városi és a szegedi járási népi ellenőrzési bizottság, a Hazafias Népfront és szegedi Vöröskereszt

aktivistáival együttműködve felméri az idősök életkörülményeit. Az elkövetkező

idős korú embert keresnek fel a lakásukon. Elbeszélgetnek velük, és kérdőívet töltenek ki.

A felmérés tapasztalatait a társadalmi szervek majd összegyűjtik, és az öregek további támogatására programot dolgoznak ki.

Befejeződött Szegeden a Mai magyar zene hete

Véget ért a Mai magyar zene hete Szegeden. Visszatekintve az elmúlt hét hangversenyekre, jóleső érzéssel állapíthatjuk meg az elhangzott műsorokról, hogy igényes választások alapján, jó művek hangoztak el, színvonalas interpretációkban. A szerda esti kamarazene estét Weninger Richard, a Magyar Zeneművészek Szövetsége dél-magyarországi csoportjának titkára és dr. Diós József, a Tömörkény gimnázium és művészeti szakközépiskola igazgatója nyitotta meg, aki felhívta figyelmünket a képzőművészeti tagozat tanárainak művészi alkotásaira, így az auditív élmény mellé a vizuális gyönyörködtetés is igen szerencsésen párosult.

Az elmúlt 12 év alatt kortárs művekből álló jelentős repertoárra tettek szert a koncerten szereplő művésztanárok. Művészi példaadásuk kisugárzásának erejét, s oktatómunkájuk értékét mutatták meg Farkas Ferenc szerzői estjén, és ezt tükrözte a kamarazenei bemutatón fellépő főiskolai hallgatók jó szereplése is. Így szívesen említem meg Újvári Istvánt, Firkó Jánost, Kukla Zoltánt (trombita), Sasvári Csabát, Péntek Kálmánt (harsona) és Karácson Zoltánt (tuba), a főiskola részűvős együttesének tagjait, akik nagyon szép hangszínnel, precíz ritmikával, igen muzikálisan játszották Szőlősy András Részfűvös zene című kelleme hatású művének néhány részletét, Delley József zongorázása Farkas: Két akvarelljének, s Durkó Zsolt: Pszeogramájának megszólaltatásakor egyaránt elragadt. Milyen kedvvel, milyen otthonosan mozog, él ezeknek a zenének a világában! A Farkas-műpentaton fordulatot dalolása, avagy kissé impresszio-

nista hatású, patakzó hangáradata, vagy a szuggesztív Durkó-mű egyformán meggyőzően hatott tolmácsolásában. A hangulatos, változatos ritmikájú Sugár Rezső Hegedű, zongoraszondát című művének második tételét Janurik Márta (hegedű) és Botta Ilona (zongora) szólaították meg könnyedén, kelő temperamentummal.

Bogay Attila Papírszeletek című nem könnyű kompozícióját Bárdi Sándor (ének), Gallai Attila (klarinet) és Sin Katalin (gordonka) valóságos újraalkották, s így minden pillanatban lenyűgözték a hallgatóságot, Gallai igen puha klarinét hangja, s leheletzerű pianó felütései szívesen és szuggesztíven, feszes ritmikával. Műsoruk záró számát, Farkas: Bakonyi partabúcsújátját Erdősné Faigler Erika dirigálta.

A kórushangverseny összességében legkiemelkedőbb produkciót nyújtó együttesek: a Bartók Béla Művelődési Központ vegyeskara (vezényelt Rozgonyi Éva) és a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola I. számú gyakorló általános iskola kiváló Bartók gyermekkórusát Erdős János vezényelte, szívesen és szuggesztíven, feszes ritmikával. Műsoruk záró számát, Farkas: Bakonyi partabúcsújátját Erdősné Faigler Erika dirigálta.

Kurtág György Játékok című zongoradarabjából Maczelka Noémi adott elő részleteket ihletetten, s igen határozatosan. Maros Rudolf gondolatébresztő muzikáját Strófák címmel D. Nagy Erzsébet hárfán, Bárdányi Pál ütőhangszeren szólaltatta meg remekül, s az ékecszólam előadásával pedig Bárdi Sándor győzött meg ismét arról, mennyire avatott előadója a mai hangvételű alkotásoknak. Végül Láng István gondosan megszerkesztett Második fűvösötéből hallottuk az első, harmadik, ötödik és hatodik tételt, s Kocsár Miklós jó felépítésű, színes szövetű muzikáját az első Fűvösötés második és harmadik tételét a Szegedi Fűvösötés (Román Zoltán, Széplai Szilveszter, Fodor Gábor, Hans Held, Király István) szép előadásában.

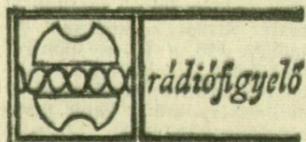
Pénteken este Szeged legjobb kórusai sorakoztak fel, hogy izelítőt adjanak a mai kóruszene javából. Elsőként Kalmár Ferencné kifejező vezénylessel a Rókusi ál-

talános iskola énekzenei tagozatú kórusát hallottuk. Az igen muzikális Canticum Kamarakórus (vezető: Gyula Sándor) most kissé visszafogottabb előadásában hallottuk például Doráti Antal, számunkra újdonság számmba menő, Kánonok című művének két darabját. A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola szegedi tagozata vegyeskarának indiszponáltabb előadásában, Delley Halama Piroksa precíz vezényletével, igényes, szép kórusművek hangoztak el, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola I. számú gyakorló általános iskola kiváló Bartók gyermekkórusát Erdős János vezényelte, szívesen és szuggesztíven, feszes ritmikával. Műsoruk záró számát, Farkas: Bakonyi partabúcsújátját Erdősné Faigler Erika dirigálta.

A kórushangverseny összességében legkiemelkedőbb produkciót nyújtó együttesek: a Bartók Béla Művelődési Központ vegyeskara (vezényelt Rozgonyi Éva) és a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola női kara (karnagy dr. Mihálka György) voltak. A Bartók vegyeskar Huszár Lajos újonnan született Két kórusmű Weöres Sándor versére című frappáns, szellemes zenéjét azt hiszem, szívesen és sokat fogja még énekelni. Ez éppen azoknak a kívánalmaknak felel meg, amelyeket a Mai magyar zene hetének zeneszerzői kezeztél-beszélgetésén fogalmaztak meg. Kalmár László: Seneca mondatai is igen jól megkomponált mű, s a kórus szinte kifejező erővel szólaltatta meg. A tanárképző főiskola női kara hozta a legnagyobb műsort. Kivétel nélkül mind igen igényes, mai hangvételű darabokat, Szokolay Sándor: Himnusz-tördékét, Karolyi Pál: A szerlem két strófáját, Kocsár Miklós gyönyörű zenéjét, az O. havas erdő némaságát, melynek előadása különösen szépen sikerült.

A koncertet s a Mai magyar zene hetét stílusosan a rangos rendezvénysorozat egyik szellemi atyjának, Vántus István zeneszerzőnek, a tanárképző női kara számára készült határos, szép kórusműve, a Nagy László versére írott Tűz című alkotás zárta.

Berényi Bogáta

Sziszifusz optimizmusa

Mi történt azóta? — kérdezte kissé fojtott torokhangján — melyet a reménykedés felhangjai talán a szokottnál kissé magasabbra színezték — Kondor Katalin.

Nem történt semmi — állapította meg időről időre kissé fojtott torokhangján —, melyet az alig titkolt szomorúság a szokottnál kissé fátyolosabbá tett — Kondor Katalin.

Az újságíró néha eltöpreng, fellapozza régi jegyzetfüzetét, arcok, sorsok, ügyek villannak fel előtte. Az újságíró harcol, az esetek többségében arra érdemes közügyekért, vagy közérdekű megánügyekért. De sokat nem tehet igazából; felmutatja országának-világának, hol a baj, az orvoslás mások köze.

Az újságíró alig titkolt szomorúsága érthető tehát. Ő szól, ő hírül adta, s mégsem támadtak orvosok, mégsem történt semmi.

Tabi László — a nyugdíjkorhatár körül járhatott akkor — jogos büszkeséggel írta le valahol, hogy hosszúságú pályafutása nem volt eredmények nélkül való. Egy harcos glosszája nyomán kitámasztották a repülőteret a lengőajtókat — egy aprócska baleseti forrás kiszáradt ezzel.

közeleti betegségek okoznak.

A fővárosi tanács — halottuk a műsorban — éveket ezelőtt elhatározta valamiféle budapesti rendszert felállítását. Nem történt azóta semmi. A vizügyi tervezők olyan megbízásokat kapnak, amelyeknek több magyar vállalat lehetne egyszerre gazdája, tervező és építő dolgozhatna együtt. Nem tessék. Ütögeti a guta a barackosokat, kitálta egy ember az ellenszert, de nem használják, a

barackosokat ütögetheti továbbra is a guta. (A hallgatót csak kerülgeti.)

Nem történt semmi. Az újságíró nem tehet mást, Szól újra. Ezt tette Kondor Katalin is.

Gondoljuk meg: Sziszifuszt sokan sajnálják. Gondolkodjunk tovább: Sziszifusz valószínűleg sajnálja azokat, akik hajlamosak sajnálni őt. Sziszifusznak ugyanis Sámsonnal is nagyobb ereje van, s nem a hajában, hanem az optimizmusában. Dixi.

Petri Ferenc

Kisiparosok megbeszélése

Lakáskarbantartó szolgálat Szegeden, címfeltevő kirendeltség Dorozsmán, magas színvonalú szolgáltatás, jó minőségű munka megkövetelése, segítség a biztonságosabb munkavégzéshez. Röviden, címszavakban a fontosabb témákról, amelyek a KIOSZ szegedi alapszervezetének tegnapi délutáni Szegeden tartott taggyűlésén napirenden voltak. A vendégeket, közöttük Paulik Józsefet, a városi pártbizottság gazdaságpolitikai osztályának munkatársát, Buda Antalné, a KIOSZ megyei titkárát Pálvölgyi Zoltán, az alapszervezet elnöke köszöntötte. Elnöki megnyitóját követően a vezetőség által készített beszámolót Fráter György, az alapszervezet titkára terjesztette a taggyűlés elé.

Szegeden és a járásban összesen 2100 kisiparos tevékenykedik, az ő érdekeiket képviseli az alapszervezet, amelybe tartoznak. A vezetőség munkája, gondoskodása Szeged és 18 község iparosaira tájékoztatásukra, ügyeik intézésére terjed ki.

Kiemelkedő a röszejek és szatymazi kisiparosok tevékenysége, aktivitása, szakmájukban és a szervezeti életben egyaránt.

A beszámoló feletti vita, majd a határozati javaslat elfogadása után kitérítésekkel adtak át. Kisistók Jenő kovácsnak (Domaszék) Kiváló Szervezeti Munkáért ezüst fokozatú kitüntetést, ifj. Wirth István töltőtolljavitónak, Szécsi Imre fodrásznak, öz. Bene Józsefné szíkvizkészítőnek, Lehota István műszerésznek, Kiss D. Józsefné kalaposnak, Vlada János férfiszabónak, Balogh Boldizsár férfiszabónak, Lódor János női szabónak, Bohner Pál szűcsnek 25 éves kisiparosi tevékenységéért a jubileumi ezüstgyűrűt Gyulai Dezső, a KIOSZ országos vezetőségének tagja adta át.

Lakókonténerek

Megkezdte a lakókonténerek gyártását a Mosonmagyaróvári Várcsörgőgyártó Vállalat. A munkásszállóként, felvonulási épületként, melegedőként vagy akár hét-

végi házként használható házikó paneljei hőszigetelt acélelemből készülnek. A síma acélelemből a vállalat panelgyártó üzemében bordázzák, majd ezt követően acélkeretbe helyezik el.